

ส.ก. /
กรท. รัชช. 17 / ส่ง : กพท. ๘ 1 ก.
วันที่ 23 S.A. 2564 / ที่ : ธ14036/64
เวลา 10.00 / 23 ธ.ค. 2564 เวลา 9.45 น.

ที่ สม ๐๐๐๓/ ๑๐๕

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖-๗ ถนนแจ้งวัฒนะ
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๔

เรื่อง รายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย ตามที่ปรากฏในรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนทั่วโลก ครั้งที่ ๓๑ ประจำปี ๒๕๖๔ ขององค์กรฮิวแมนไรตส์ วอทช์ กรณีรัฐบาลสหรัฐอเมริการะบุให้สินค้าจากอุตสาหกรรมประมงไทยอยู่ใน “รายการสินค้าที่ผลิตโดยแรงงานเด็กและแรงงานบังคับ (List of Goods Produced by Child Labor or Forced Labor)”

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนารายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๙๒/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ดำเนินการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) และ (๔) กรณีองค์กรฮิวแมนไรตส์ วอทช์ เผยแพร่รายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนทั่วโลก ครั้งที่ ๓๑ ประจำปี ๒๕๖๔ (World Report 2021) ซึ่งนำเสนอสถานการณ์ของประเทศไทยในช่วงปี ๒๕๖๓ ว่า “รัฐบาลสหรัฐอเมริการะบุให้สินค้าจากอุตสาหกรรมประมงไทยอยู่ในรายการสินค้าที่ผลิตโดยแรงงานเด็กและแรงงานบังคับ (List of Goods Produced by Child Labor or Forced Labor)” แล้วให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อคณะรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

๑. ความเป็นมา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณารายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย กรณีองค์กรฮิวแมนไรตส์ วอทช์ (Human Rights Watch: HRW) เผยแพร่รายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนทั่วโลก ครั้งที่ ๓๑ ประจำปี ๒๕๖๔ (World Report 2021) ซึ่งมีการนำเสนอสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นช่วงปี ๒๕๖๓ ในประเทศต่าง ๆ จำนวน ๑๐๒ ประเทศ โดยในกรณีสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทยนั้น ปรากฏรายละเอียดในรายงานตั้งแต่หน้า ๖๕๔ - ๖๖๑ ประกอบด้วยสถานการณ์สิทธิมนุษยชน ๙ ประเด็น ซึ่งในประเด็นผู้ลี้ภัย ผู้แสวงหาที่พักพิง และแรงงานข้ามชาติ ปรากฏข้อเท็จจริงการรายงานสถานการณ์ตอนหนึ่งว่า “...แม้ว่ารัฐบาลจะดำเนินการปฏิรูปอุตสาหกรรมประมง แต่ยังคงมีแรงงานข้ามชาติจำนวนมากที่ต้องเผชิญกับการบังคับใช้แรงงาน การตกเป็นแรงงานขี้ดหนี้ของนายหน้าจัดหางาน การไม่สามารถเปลี่ยนนายจ้างได้ การได้รับค่าจ้างต่ำกว่าอัตราค่าแรงขั้นต่ำ และการได้รับค่าจ้างล่าช้าเป็นเวลายาวนานหลายเดือน ในปี ๒๕๖๓ รัฐบาลสหรัฐอเมริกายังคงระบุให้สินค้าจากอุตสาหกรรมประมงไทยอยู่ในรายการสินค้าที่ผลิตโดยแรงงานเด็กและแรงงานบังคับ (List of Goods Produced by Child Labor or Forced Labor)...” ซึ่งจากการรายงานสถานการณ์ดังกล่าว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงเห็นสมควรให้มีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามหน้าที่และอำนาจ

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนต่อคณะรัฐมนตรี ดังนั้น จึงเห็นสมควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางดังกล่าวเกี่ยวกับกรณีรัฐบาลสหรัฐอเมริการะบุให้สินค้าจากอุตสาหกรรมประมงไทยอยู่ในรายการสินค้าที่ผลิตโดยแรงงานเด็กและแรงงานบังคับ (List of Goods Produced by Child Labor or Forced Labor) เพื่อพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เห็นสมควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ให้มีผลในทางปฏิบัติโดยเร่งด่วน

๔. สำคัญของเรื่อง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ในช่วงปี ๒๕๖๓ ยังคงปรากฏข้อมูลเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กและแรงงานบังคับในอุตสาหกรรมประมงไทย อันถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่รัฐบาลโดยหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ทั้งในเชิงการป้องกัน ยับยั้ง และขจัดการใช้แรงงานเด็กและแรงงานบังคับ รวมถึงดำเนินการเพื่อให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกา ถอดสินค้าไทยออกจากรายการสินค้าที่ผลิตโดยแรงงานเด็กและแรงงานบังคับ (List of Goods Produced by Child Labor or Forced Labor) อย่างไรก็ตาม การใช้แรงงานเด็กและแรงงานบังคับในอุตสาหกรรมประมงไทย เป็นปัญหาสิทธิมนุษยชนที่ปรากฏมาโดยตลอดและส่งผลกระทบในวงกว้าง โดยเฉพาะแรงงานข้ามชาติซึ่งมีจำนวนมาก ดังนั้น จึงต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงมีมติให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อคณะรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ เพื่อพิจารณามอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๔.๑ ให้คณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ คณะกรรมการระดับชาติเพื่อขจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานใช้แรงงานเด็กและแรงงานบังคับอย่างเคร่งครัดโดยไม่เลือกปฏิบัติ พร้อมทั้งร่วมกันทบทวนแนวปฏิบัติและอบรมบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินการข้างต้นอย่างสม่ำเสมอ โดยแนวปฏิบัติดังกล่าวควรนำ “ตัวชี้วัดภาวะแรงงานบังคับ” ของโครงการปฏิบัติการพิเศษขององค์การแรงงานระหว่างประเทศเพื่อขจัดการใช้แรงงานบังคับ (ILO’s Special Action Programme to Combat Forced Labour: SAP-FL) มาเป็นพื้นฐานในการประเมินหรือคัดแยกเบื้องต้นว่าแรงงานคนใดอยู่ในสถานการณ์สุ่มเสี่ยงที่จะตกเป็นแรงงานบังคับ พร้อมทั้งนี้ ต้องปรับมาตรการในการดำเนินการข้างต้นให้สามารถรองรับกับสถานการณ์แทรกซ้อนอื่น ๆ ได้ด้วย เพื่อป้องกันมิให้เกิดช่องว่างอันนำไปสู่ปัญหาการใช้แรงงานเด็กและแรงงานบังคับ โดยเฉพาะในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

๔.๒ ให้กระทรวงแรงงานเป็นหน่วยงานหลักในการบูรณาการระหว่างหน่วยงานของรัฐ ผู้ประกอบการเอกชน และองค์กรภาคประชาสังคม เพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการป้องกันการใช้แรงงานเด็กและแรงงานบังคับ และพัฒนากลไกการร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวร่วมกัน เพื่อให้ผู้เสียหาย หรือผู้พบเห็นสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย ด้วยภาษาที่เป็นที่เข้าใจและเหมาะสมกับแต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งจัดให้มีระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงระหว่างกัน เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองช่วยเหลือและเยียวยาผู้เสียหายจากปัญหาข้างต้น

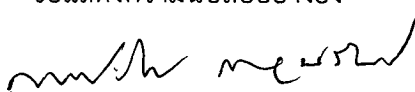
๔.๓ ให้คณะกรรมการระดับชาติเพื่อขจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย เปิดโอกาส และสนับสนุนให้องค์กรเอกชนและองค์กรภาคประชาสังคมมีบทบาทในการตรวจสอบปัญหาการใช้แรงงานเด็ก และแรงงานบังคับในอุตสาหกรรมประมง อ้อย เครื่องนุ่งห่ม และอุตสาหกรรมอื่น ๆ อย่างรอบด้าน นอกจากการตรวจสอบโดยหน่วยงานของรัฐ พร้อมกันนี้ ต้องให้ภาคส่วนดังกล่าวมีส่วนร่วมในการนำเสนอข้อมูลสาเหตุของปัญหาและ/หรือแนวทางการแก้ไขปัญหากรณีสินค้าของไทยถูกระบุในรายการสินค้าที่ผลิตโดยแรงงานเด็ก และแรงงานบังคับ (List of Goods Produced by Child Labor or Forced Labor) ด้วย

๕. ข้อเสนอ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการตามรายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๙๒/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสองต่อไป ดังรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ผลเป็นประการใด โปรดแจ้งให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๒๐๐๑ (กิตติพร) ๐ ๒๑๔๑ ๓๙๗๐ (วีชรพงศ์)

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๔๘

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ hr_protection@nhrc.or.th